

Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW3.1)

1. Doel(en)

Doel van de maatregelen is de asielketen per direct en duurzaam te ontlasten, de druk op voorzieningen te verlichten en de instroom van asielzoekers in Nederland te verminderen en het aantal nareizigers in Nederland te verlagen. Met een tweestatusstelsel komt er een duidelijker onderscheid tussen de status van vluchtelingen en subsidiair beschermden, waardoor er striktere nareisvoorwaarden gesteld kunnen worden aan deze laatste groep. Verder beperkt dit wetsvoorstel de gezinsleden die in aanmerking kunnen komen voor nareis, zowel voor personen met de vluchtelingenstatus als voor vreemdelingen met de subsidiairebeschermingsstatus. Daardoor wordt de doelgroep die in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning op grond van het huidige nareisbeleid, verkleind.

Deze maatregelen zijn aangekondigd in het regeerprogramma en nader uitgewerkt in de brief van 25 oktober 2024. Dit wetsvoorstel is onderdeel van een breder pakket aan structurele maatregelen en wetsvoorstellen, met als doel om meer bevoegdheden en maatregelen in te zetten om de asielinstroom te beperken, de enorme druk op de opvang te verlichten en daarmee de keten en de sociale voorzieningen duurzaam te ontlasten.

2. Beleidsinstrument(en)

Er is sprake van wetgeving als beleidsinstrument. Dit betreft het onderhavige voorstel tot het invoeren van een tweestatusstelsel, waarbij aanvullende en strikte voorwaarden worden geïntroduceerd aan de nareis van gezinsleden van subsidiair beschermden. Tevens wordt de kring van vreemdelingen die in aanmerking komen voor gezinshereniging via nareis teruggebracht tot die gezinsleden die behoren tot het kerngezin.

3. a. Financiële gevolgen voor het Rijk

De financiële gevolgen van de in dit wetsvoorstel opgenomen maatregelen hebben vooral betrekking op de uitvoering, met name de IND, de rechtspraak en het ministerie A&M.

Voor de IND zorgt het tweestatusstelsel naar verwachting voor een structurele toename van de directe personele kosten tussen de 11,7 miljoen tot 27 miljoen euro per jaar (120 tot 279 extra FTE). Ten aanzien van de aangescherpte nareisvereisten verwacht de IND een extra 25 miljoen euro per jaar extra nodig te hebben om op de gestelde voorwaarden (inkomensvereiste, huisvestingsvereiste, wachttijd) te toetsen. De wetgeving heeft ook gevolgen voor de rechtspraak en de advocatuur. Deze gevolgen en kosten worden op dit moment in beeld gebracht, mede naar aanleiding van het nadere advies van de Raad voor de Rechtspraak.

De invoering van deze maatregelen, samen met de asielnoodmaatregelenwet heeft eveneens effect op de personele kosten bij het ministerie A&M. Naar

	verwachting leidt dit tot extra kosten oplopend tot 5 mln. euro structureel. De kosten van de maatregelen worden gedekt met de middelen op de aanvullende post uitwerking asielmaatregelen. Het komende jaar wordt gemonitord wat de effecten zijn voor de uitvoering. Een jaar na de invoering zal een evaluatie van de daadwerkelijke kostenontwikkeling plaatsvinden en zal zo nodig bijstelling plaatsvinden van de benodigde middelen. Met deze maatregelen wordt ingezet op beperking van de asielinstroom en daarmee ook op beperking van de oplopende kosten voor de asielketen. Zie ook de Kamerbrief over de actuele situatie asielketen over het verwacht effect van de asielmaatregelen.
3. b. Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren	Niet van toepassing, vooralsnog, geen financiële gevolgen voorzien voor maatschappelijke sectoren
4. Nagestreefde doeltreffendheid	De voorgestelde maatregelen zullen naar verwachting tot gevolg hebben dat het aantal nareizigers beter beheersbaar wordt. Enerzijds wordt de nareis in tijd meer gereguleerd en anderzijds worden voorwaarden gesteld zodat minder mensen naar Nederland komen op grond van nareis. Hiermee zal de druk op de IND en de asielopvang afnemen, en daarmee ook de druk op de huisvesting, de zorg en het onderwijs. De wijzigingen zorgen er daarnaast voor dat het Nederlandse asielbeleid meer in lijn is met dat van andere lidstaten, met als doel niet aantrekkelijker te zijn dan de landen om ons heen. Het kabinet verwacht dat met deze maatregel, als onderdeel van het totale asielpakket, de asielketen en de sociale/maatschappelijke voorzieningen (zoals huisvesting, zorgonderwijs en de participatiewet) duurzaam te ontlasten.
5. Nagestreefde doelmatigheid	De regering verwacht dat de invoering van een tweestatusstelsel, samen met het bredere pakket aan maatregelen, leidt tot een substantiële beperking van de asielinstroom en de nareis van gezinsleden. Als gevolg van de gehele inzet op grip op asielmigratie nemen naar verwachting de kosten en de benodigde capaciteit in de gehele migratieketen uiteindelijk af. De introductie van het tweestatusstelsel leidt voor de IND echter tot zowel structurele als incidentele kosten. De begrote kosten komen ten laste van de begroting van het Ministerie van Asiel en Migratie. De maatregelen dragen naar verwachting maximaal bij aan de beleidsdoelen. Het voorstel draagt bij aan de beleidsdoelen. Nareisinstroom wordt vertraagd en naar verwachting ook verminderd. Het kabinet verwacht een vermindering van de asielinstroom. Er kunnen mogelijke neveneffecten optreden. De maatregel leidt naar verwachting tot meer (beroeps)procedures, meer werk voor IND, de advocatuur en de rechtspraak en (indirect) mogelijk tot langere procedures en overschrijding van wettelijke beslistermijnen. Ook leidt de maatregel tot langere

	scheiding en voor grotere onzekerheid bij de statushouder en zijn gezinsleden. Een ander neveneffect kan zijn dat gezinsleden niet hun nareisprocedure afwachten en zelfstandig de hoofdpersoon nareizen.
6. Evaluatieparagraaf	De voortgang en het effect van de maatregelen wordt onderdeel van de reguliere planning & control cyclus van IND. Via het geldende sturingsmodel van Justitie en Veiligheid wordt dit gemonitord en waar nodig bijgestuurd. Het wetsvoorstel is voor een reactie voorgelegd aan de IND, de Raad voor de rechtspraak, ABRvS en de Nederlandse Orde van Advocaten, met het verzoek om in het bijzonder aandacht te besteden aan de uitvoeringsaspecten. Het komende jaar wordt gemonitord wat de effecten zijn voor de uitvoering. In 2025 zal een evaluatie van de daadwerkelijke kostenontwikkeling plaatsvinden en zal zo nodig bijstelling plaatsvinden van de gevraagde middelen.